

ΕΝΟΤΗΤΑ 21

Φυσικό περιβάλλον - Οικολογική κρίση - Φιλοζωία

A1. α.

1. Οικολογία, 2. Οικοσύστημα, 3. Βιοποικιλότητα, 4. Χλωρίδα, 5. Πανίδα, 6. Αειφόρος ανάπτυξη, 7. Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, 8. Ενδιαίτημα.

A1. β.

1. Ατμοσφαιρική ρύπανση 2. Ρύπανση υδάτων 3. Ρύπανση εδάφους 4. Καταστροφή δασών και οικοσυστημάτων 5. Κλιματική κρίση 6. Εξάντληση φυσικών πόρων 7. Απειλή της ανθρώπινης υγείας 8. Κοινωνικά προβλήματα.

A2.

ανακύκλωση - γ, αειφορία - α, βιώσιμος - β, αποψίλωση - α, επιβίωση - γ, κατασπατάληση - β, διαχείριση - β, θήραμα - α, έμβιος - α, ενδημικός - γ

A3. α.

1. Αδηφάγος τάση του σύγχρονου ανθρώπου για πλουτισμό εις βάρος του οικοσυστήματος, 2. απειλούμενη ισορροπία του πλανήτη, 3. προστατευόμενο είδος, 4. υποβαθμισμένη αστική περιοχή, 5. εξελικτική πορεία του ανθρώπου, 6. σχέση με το περιβάλλον, 7. αντιρρυπαντική τεχνολογία, 8. επιβεβλημένη επανασύνδεση του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον, 9. υπόκειται σε σωματική/ψυχολογική φθορά, 10. αντεπεξέρχομαι στις δύσκολες συνθήκες της καθημερινότητας.

A3. β.

1. οικολογικά 2. οικειότητα 3. οικουμένη 4. οικονομικό 5. οικοσύστημα, 6. οικόσιτα.

B1.

Όχι, δεν πρόκειται για το σενάριο **δυστοπικής** μελλοντολογικής ταινίας· εκεί τα πράγματα **απεικονίζονται** συνήθως πολύ πιο βαριά, έτσι που να ακυρώνονται από την ίδια την υπερβολή τους. [...] Πρόκειται για απόσπασμα συνέντευξης του Νίκου Πέτρου, προέδρου της Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας της Φύσης, η οποία δόθηκε στη Μ. Παπαδοδημητράκη, με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος, στις 5 Ιουνίου. Με τα λεγόμενά του ο πρόεδρος της περιβαλλοντικής οργάνωσης συνοψίζει με σαφήνεια τις προβλέψεις για τις συνέπειες της κλιματικής κρίσης στη χώρα μας. Δεν πρόκειται για **ευφάνταστες** διανοητικές ακροβασίες ή για αυθαίρετες εικασίες. Αυτή τη **μομφή** την εξαπέλυαν κατά των οικολόγων οι «φίλοι του πετρελαίου» και οι λοιπές **άπληστες** δυνάμεις σε παλαιότερους καιρούς, τότε που επιστράτευαν **ενδοτικούς** και φιλάργυρους πανεπιστημιακούς, πρόθυμους να «αποδείξουν» με **αλχημιστική** χυδαιότητα ότι το φαινόμενο του θερμοκηπίου είναι ακίνδυνο. Πώς επιστήμονες άλλων ειδικοτήτων, ιατρικών, νοίκιαζαν στις καπνοβιομηχανίες τον τίτλο τους, και κυρίως τον **κυνισμό** τους, και «αποδείκνυαν» ότι το τσιγάρο δεν βλάπτει την υγεία; Οι ελπίδες να πάρουμε διαφορετικό δρόμο, εγκαταλείποντας γρήγορα τη «βασιλική οδό προς την καταστροφή» που ακολουθούμε τώρα; Όχι πολλές: «Η προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης απαιτεί κεντρικό **εμπνευσμένο** μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, κάτι που δεν φαίνεται να υπάρχει, καθώς μένουμε προσκολλημένοι σε **παρωχημένα** μοντέλα αγροτικής και τουριστικής ανάπτυξης».

B2.

1. Μεταφορική λειτουργία της γλώσσας

Παράδειγμα: έχουν φτάσει στα όρια αντοχής το φυσικό περιβάλλον, «Κρυβόμαστε».

2. Συναισθηματικά φορτισμένες λέξεις/φράσεις

Παράδειγμα: εκτός κάθε λογικής χρήση αντιπεριβαλλοντικής ενέργειας, σκληρή πραγματικότητα, σοβαρές επιπτώσεις, καταστροφές, απειλούν

3. α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο

Παράδειγμα: δεν την συνειδητοποιούμε. Κάνουμε και κάτι άλλο. «Κρυβόμαστε».

4. Ειρωνεία

Παράδειγμα: «Κρυβόμαστε», μοιάζει τόσο καθησυχαστικό...

5. Στίξη

Παράδειγμα: «Κρυβόμαστε», μοιάζει τόσο καθησυχαστικό... , Είναι σήμερα...

B3.

1ος τρόπος ανάπτυξης: ορισμός («αιεφορία **σημαίνει** «η γη να φέρει, να έχει πάντοτε και τώρα και στο μέλλον φυσικούς πόρους που είναι απαραίτητοι για τη διατήρηση της ζωής και της ανάπτυξης, όπως το νερό, το έδαφος, ο καθαρός αέρας»).

Πρόθεση συγγραφέα: αξιοποιείται ο ορισμός για να προσδιοριστεί με ακρίβεια ο όρος «αιεφορία», ώστε να γίνει σαφής και να αποφευχθεί η σύγχυση με άλλους συναφείς όρους.

2ος τρόπος ανάπτυξης: αιτιολόγηση («**Διότι** τίποτα δεν μπορεί να παραχθεί χωρίς νερό και ενέργεια, τίποτα υγιεινό δεν μπορεί να καλλιεργηθεί σε ένα υποβαθμισμένο, διαβρωμένο, ρυπασμένο έδαφος, όλοι έχουμε δικαίωμα να αναπνέουμε καθαρό αέρα»)

Πρόθεση συγγραφέα: Μέσω της αιτιολόγησης δημιουργείται ένα επιχείρημα, με σκοπό να πείσει ότι οι φυσικοί πόροι είναι απαραίτητοι για την ανάπτυξη της ανθρωπότητας.

3ος τρόπος ανάπτυξης: σύγκριση - αντίθεση («Αν τους φυσικούς πόρους τους χρησιμοποιούμε με σύνεση ... **Στην αντίθετη περίπτωση**, θα έρθει καιρός που...»)

Πρόθεση συγγραφέα: με τη σύγκριση - αντίθεση αντιπαραβάλλεται η ορθή χρήση των φυσικών πόρων που θα εξασφαλίσουν ένα βιώσιμο μέλλον με τη σπατάλη που θα οδηγήσει στην εξάντλησή τους.

4ος τρόπος ανάπτυξης: αίτιο - αποτέλεσμα («Αν τους φυσικούς πόρους τους χρησιμοποιούμε ..., **τότε** μπορούν να διατηρηθούν. Στην αντίθετη περίπτωση, θα έρθει καιρός που θα εξαντληθούν...»).

Πρόθεση συγγραφέα: μέσω επιχειρημάτων παραθέτει τα αποτελέσματα τόσο της σωστής χρήσης των φυσικών πόρων όσο και της σπατάλης τους, προκειμένου να πείσει τον δέκτη ότι η σωστή αξιοποίησή τους είναι αναγκαία.

B4.

Το σκίτσο απεικονίζει ένα αστικό κέντρο στο βάθος με σκούρα και μουντά χρώματα χωρίς ίχνος πρασίνου. Τα δέντρα εμφανίζονται σε πρώτο πλάνο, απομακρυσμένα από την πόλη και λιγοστά, γεγονός που αποδεικνύει την αποκοπή του τεχνητού από το φυσικό περιβάλλον. Στο μπροστινό μέρος ένας άνθρωπος διαδhlώνει για την κλιματική κρίση, ενώ τα χέρια του έχουν μετατραπεί σε δέντρα. Μέσω αυτού του συμβολισμού γίνεται αντιληπτό ότι ο άνθρωπος είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τη φύση. Τέλος, παρατηρείται ότι είναι μόνος του σε αυτή τη διαμαρτυρία, σε μία προσπάθεια του σκιτσογράφου να κατακρίνει το μειωμένο ενδιαφέρον για τον ακτιβισμό αλλά και να παρακινήσει σε μαζικότερες κινητοποιήσεις.

Επομένως, η περιγραφή του σκίτσου και το μήνυμα που θέλει να μεταδώσει αφορά τις εξής προτάσεις: 1, 2, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 14.

Γ1.

Αξιότιμοι κύριοι καθηγητές και αγαπητοί συμμαθητές,

Με αφορμή τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος, συγκεντρωθήκαμε σήμερα για να μιλήσουμε για ένα ζήτημα που μας αφορά όλους, την προστασία του πλανήτη μας. **Ως εκπρόσωπος της τάξης μου και με την ευκαιρία που μου δίνεται από αυτό το βήμα, θα ήθελα να καταθέσω τις σκέψεις αλλά και τις προτάσεις τις δικές μου και των συμμαθητών μου στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών που θέλει να λάβει το σχολείο μας.** Γιατί ο πλανήτης Γη δεν είναι μια απλή «κατοικία», αλλά το κοινό μας σπίτι, το οποίο οφείλουμε να διαφυλάξουμε με σεβασμό και υπευθυνότητα. **Στόχος της σημερινής ημερίδας αλλά και της δικής μου εισήγησης είναι να καλλιεργήσουμε οικολογική συνείδηση και να αναδείξουμε τον ρόλο της εκπαίδευσης ως βασικού πυλώνα για την αλλαγή στάσεων και συμπεριφορών.**

Κλείνοντας, ας θυμόμαστε ότι η προστασία του περιβάλλοντος δεν είναι μια μεμονωμένη δράση, αλλά μια καθημερινή στάση ζωής. **Το σχολείο μας, μέσα από τις πρωτοβουλίες και τα προγράμματα που θα υλοποιήσει, μπορεί να αποτελέσει φωτεινό παράδειγμα οικολογικής υπευθυνότητας.** Όμως η πραγματική δύναμη βρίσκεται σε εμάς τους μαθητές, που με μικρές καθημερινές επιλογές μπορούμε να γίνουμε οι αυριανοί υπεύθυνοι πολίτες ενός κόσμου πιο πράσινου, πιο ανθρώπινου και πιο δίκαιου. **Γιατί το μέλλον του πλανήτη είναι και μέλλον δικό μας.**

Σας ευχαριστώ που με ακούσατε

Γ2. (ενδεικτικά)

Το φυσικό περιβάλλον συνιστά αναγκαία προϋπόθεση για την επιβίωση και την πρόοδο του ανθρώπου και αποτελεί το πολυτιμότερο αγαθό της ζωής του, καθώς του παρέχει όλα όσα είναι απαραίτητα για την ύπαρξή του. **Πρωτίστως, εξασφαλίζει τα βασικά μέσα διαβίωσης, όπως τον αέρα που αναπνέει, το νερό που καταναλώνει και την τροφή που τον συντηρεί, στοιχεία χωρίς τα οποία η ανθρώπινη ζωή καθίσταται αδύνατη.** Επιπλέον, προσφέρει φυσικούς πόρους, πηγές ενέργειας, καλλιεργήσιμες εκτάσεις και πρώτες ύλες, τα οποία καθιστούν εφικτή την ανάπτυξη του πολιτισμού και την τεχνολογική εξέλιξη. Παράλληλα, επιδρά καθοριστικά τόσο στη σωματική όσο και στην ψυχική υγεία του ανθρώπου, αφού ένα καθαρό περιβάλλον συμβάλλει στη διατήρηση της υγείας, ενώ η επαφή με τη φύση λειτουργεί ευεργετικά και αναζωογονητικά. Τέλος, η φυσική ομορφιά διαθέτει αισθητική αξία, εμπνέοντας την τέχνη, τη λογοτεχνία και τον πολιτισμό. Συνεπώς, η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος δεν συνιστά απλώς επιλογή ή πολυτέλεια, αλλά ύψιστο καθήκον όλων μας, καθώς αποτελεί προϋπόθεση για την ίδια την ύπαρξη και την ευημερία της ανθρωπότητας.

Δ1.

β

Δ2. α.

α - ν, β - iv, γ - vi, δ - iii, ε - i, στ - ii

Δ2. β.

1 → στ - ii, 2 → γ - vi, 3 → α - ν, 4 → ε - i, 5 → β - iv, 6 → δ - iii

Δ3.

Το ποίημα μου προκάλεσε έντονη ανησυχία και θλίψη για τη στάση του ανθρώπου απέναντι στη φύση. Το ποιητικό υποκείμενο παρουσιάζει έναν άνθρωπο που, κυριευμένος από απληστία και ματαιοδοξία, καταστρέφει ό,τι όμορφο τον περιβάλλει. Η εικόνα αυτή με κάνει να σκεφτώ πως η έλλειψη μέτρου και σεβασμού οδηγεί τελικά στην αυτοκαταστροφή του ίδιου του ανθρώπου.

Ε1.

1. ισχύ 2. περιβαλλοντολόγοι 3. επιβαρυνμένου 4. καταγραφή 5. καμένες 6. αποθαρρημένα 7. ειδικευμένους 8. επισφαλής 9. κώδωνα 10. δίστανται.

ΣΤ.

α. παλεύει